

Indledning	3
Problemformuering	4
Metode.....	4
Teori	10
Affinity Spaces.....	11
Serendipitet	11
Biblioteksmodellen the four Spaces	12
Fremtidens bibliotek	13
Analysen.....	15
Hvorfor er det vigtigt at få børn og unge ind på biblioteket og har manglende bibliotekets brug blandt børn og unge konsekvenser for deres videre fremtid?	15
Hvordan kan vi fastholde og samtidig øge børn og unges brug af Allerød bibliotek?	17
Hvad afholder nogen børn og unge fra at benytte biblioteket og hvilket tiltag kan motivere ikke brugerne til at benytte Allerød biblioteket?	20
Konklusion.....	24
Evaluering af projektforsøget og vurdering af formidlingen af produktet	25
Litteraturliste	26
Bilag 1.....	29

Indledning

*"Både herhjemme og internationalt arbejder man med at udvikle nye typer biblioteker, der går under forskellige betegnelser. Man taler om det hybride bibliotek, der kombinerer det fysiske og virtuelle bibliotek, den direkte og indirekte formidling (Thorhauge, 2001); om det performative bibliotek (Graulund 2006) og om biblioteket som det tredje sted mellem privaten og offentlige rum (Oldenbrug 1999). Ligeledes arbejdes der på at udvikle nye koncepter for biblioteks fysiske indretning"*¹

Men hvad siger brugerne egentlig, hvordan oplever brugerne biblioteket, hvad laver de på biblioteket og vigtigst af alt, hvordan bør biblioteket udformes ifølge brugerne. Disse spørgsmål har været nogle af interesse paramenterne for dette projekt. Et andet aspekt jeg også finder interessant er, at selvom problemstillingen vedrørende børn og unges biblioteksbrug er kendt og udforsket i litteraturen, så vil denne for det enkelte bibliotek tilnærmelsesvis altid være nye, idet brugerne er forskellige og dermed tænkes at have forskellige tanker, forventninger og holdninger til biblioteket. Selvfølgelig kan der hentes inspirationer bibliotekerne imellem, men der ikke nødvendigvis nogen garanti for at de fundne tiltag virker, samtidig er det min påstand at hvis bibliotekerne imitere hinanden eller andre kulturinstitutioner f.eks. museer, teatre osv. Hvordan skal bibliotekerne så konkurrere med disse andre kulturinstitutioner? Omvendt kan man det påpeges hvorfor ikke lade sig inspirer af tiltag, hvis de virker? Argumentet er dels, at fordi et tiltag virker et sted, er der ikke nødvendigvis nogen garanti for at de virker et andet sted, fordi brugergrupperne er forskellige, dels er det min at opfattelse at bibliotekerne skal konkurrere at deres unikhed, på deres viden og på det at være en videns institution, dermed ikke sagt at viden og oplevelsesøkonomien ikke kan samtænkes, så længe opleverne ikke tager overhånd, men hvad så hvis oplevelsesøkonomien foretrækkes af brugerne? I forhold til projektet var det her positivt overaskende at næsten alle respondenternes biblioteksadfærd og det de fandt spændende på biblioteket, på tværs af de opstillede kategorier og aldersgrupper centrede sig om bøger, film, spil og musik. Paradokssalt er det imidlertidigt når tal fra Reach out rapporten fra kulturministeriet viser at andelen af børn og unge der aldrig benytter folkebiblioteket er steget 45 % i 1987 til 61 % i 2004. ligeledes ses der et fald i bogudlånet og en stigning i downloades, hvor bogudlånet fra 2000 til 2006 er faldet med 10 % er antallet af downloades i kraftig vækst (Reach Out rapport 2008). Ydermere viser tal at andelen af børn der kommer på folkebiblioteket/børnebiblioteket mindst en gang om måneden, er faldet fra 51 % i 1998 til 39 % i 2004, mens andelen af børn, der kommer på folkebiblioteket/børnebiblioteket sjældnere end en gang om måneden, er steget fra 28 % i 1987 til 43 % i 2004. Andelen af børn, der aldrig kommer på folkebiblioteket/børnebiblioteket, ligger forsat på 18 %, hvilket er samme niveau som i 1987 (Bille et al, 2005, s. 183). Hvilet tyder på at selvom prioriteres højt hos samtlige

---

¹ Drotner, K. & Jessen, C. (2008). S. 31

respondenterne, så er det omvendt ikke det, der motiverer børn og unge til at besøge biblioteket. En væsentlig faktor er forældrenes tid, empirien fra projektet viste at kun de færreste børn og unge udelukkende besøger biblioteket alene, dermed kan det tænkes at lysten til at besøge biblioteket måske ikke er så slem som tallene ellers kunne give indtryk, men at årsager til tallene bunder i andre årsager eksempelvis mangel. Ud ovenstående diskussion, har bevæggrunden for projektet ligeledes være en renovering af Allerød bibliotek samt et ønske fra biblioteks side om at forny deres viden om dets brugere. Når der i projektet omtales brugere, henvises der til, tre målgrupper, disse er, de børn der kommer på biblioteket med deres forældre og andre familie medlemmer, de skolesøgende børn i den alder, hvor de selv kommer på biblioteket og ikke brugerne dvs. de brugere der sjældent eller aldrig kommer på biblioteket. Således vil vi i projektet beskæftige os med de respondenter der inden for målgrupper befinder sig i alderen 8 til 16 år. Projektet formål har været at indhente information og ideer til, hvordan man biblioteket kan fastholde og øges børns brug af biblioteket, ligeså hvad afholder/hindrer dem i at benytte biblioteket og hvad kan der gøres ved det? Udgangspunktet for undersøgelsen har været børnenes egne holdninger, vurderinger, tanker og ønsker. Med afsæt i projektet formål udmønter problemformuleringen sig som følgende:

Problemformulering

- Hvorfor er det vigtigt at få børn og unge ind på biblioteket og har manglende bibliotekets brug blandt børn og unge konsekvenser for deres videre fremtid?
- Hvordan kan vi fastholde og samtidig øge børn og unges brug af Allerød bibliotek?
- Hvad afholder nogen børn og unge fra at benytte biblioteket og hvilket tiltag kan motivere ikke brugerne til at benytte Allerød biblioteket?

Spørgsmål 2 og 3 tager i projektet formål, hvormed spørgsmål 1 tager afsæt i ønsket om en konkret relevans vurdering af projektet, denne sker primært ud fra min egen interesse og antaget således ikke at være brugbar for projektet.

Metode

Følgende afsnit vil berøre nogle generelle overvejelser der har været i forbindelse med udformningen af spørgeskemaet eksempelvis anvendelsen af åbne og lukkede svarkategorier, antal af spørgsmål osv. Dertil vil afsnittet indeholde en diskussion af metoden styrker og svagheder set ud fra forskellige teoretiske synspunkter. Sågar vil afsnittet indeholde en opsamling på de fejlkilder der er opstået i spørgeskemaet, dette gælder både indsamlingen metoden samt spørgsmålene. Et vigtigt aspekt i forbindelse med diskussionen af metode og opsummeringen af fejlkilder er at disse, vurderes ud fra følgende spørgsmål:

- Hvordan er metoden anvendt og hvorfor?
- Har den vist sig hensigtsmæssig?
- Har der været nogen problemer ved anvendelsen?²

Grundet en forstående reovering, har sigtet for projektet været at når ud til flest mulige brugere, derfor blev spørgeskemaet anvendt som metode, udfordringer ved anvendelsen af denne metode består i at spørgeskemaet ud fra en normativ optik anvendes når sigtet for opgaven er af kvantitativ karakter dvs. at resultaterne ønskes generaliserbart, forudsætningen for dette er ifølge Harboe (2010) et forudgående kendskab til målgruppen, i forlængelse heraf påpeger Drotner og Jessen (2008 s. 34) et paradoks, der således fundere sig i, at brugerne kommer i centrum af den institutionelle kommunikation, samtidig med at institutioner får vanskeligere ved at identificere brugerne og deres kulturelle virksomhed. Konsekvensen heraf bliver, en vanskeliggørelse i anskaffelsen af viden om den pågældende målgruppe, samt en udfordringen i forhold til at stille spørgsmål til denne målgruppe.

Med afsæt i ovenstående kombineret med projektet ønske om at tage udgangspunkt i brugernes egne forventninger, holdninger og tanker forekom det derfor ideelt at anvende kvalitative spørgsmål kombineret med få kvantitative, fordi kvalitative dels tillader mig at gå eksplorativt til værks (Harboe 2010) og samtidig spørge ind til brugerne forventninger, holdninger og tanker. Praksis bidrog imidlertid med et andet perspektiv, i det mine to test af spørgeskemaet viste at kun 8 ud af 35 respondenter (inkluderet de respondenter der senere blev frasorteret pga. deres alder) havde svaret på alle spørgsmål, dertil havde 8 respondenter ikke svaret på spørgsmål 16, hvilket også galt for spørgsmål 17, endvidere havde 18 ud fra de 35 respondenterne ikke havde svaret på spørgsmål 19, pga. tallene og opgaven ideudviklings perspektiv vurderede jeg at det var nødvendigt at ændre spørgsmål 16 og 19 til kvantitative i stedet, fordi disse spørgsmål dannede grundlag for brugernes ideer. En logisk fremgangsmåde ville have været også at omskrive spørgsmål 17 til kvantitativ, fordelten er som Riis (2005) skriver, at det er hurtigere for respondenterne at besvare et spørgsmål, hvis der på forhånd er opstillede svarkategorier, ulemper om end er, at standardiseringen rummer en forenkling, hvor man risikere at miste nuancerede informationer (Riis 2005, s. 133), en anden risiko/ulempe er, at jeg ved anvende standardiserede svarkategorier, risikere at verificere allerede eksisterende teoretiske synspunkter, hvilket ikke ville være essentielt for projektet, på baggrund heraf vælger jeg bibeholde spørgsmål 17 som kvalitativ, endvidere har jeg i forsøget på at imødegå ulemper vedrørende verificering af allerede eksisterende teoretiske synspunkter, inkorporeret en svarkategori med betegnelsen "andet" deri låg muligheden for respondenterne at tilføje yderligere

---

² Tove, R. (2013). PowerPoint fra undervisning d. 2/12 2013. Projekt opgaven i fokus

kommentarer. En fremgangsmåde hvorpå en kvantificering af spørgsmål 19 kunne have været undgået, var hvis jeg under spørgsmålet havde vist forskellige eksempler på hvorledes et børn/ungdomsbibliotek kunne se ud, fordelene ved en sådan fremgangsmåde udover en kvantitativ undgåelse, er at eksemplerne kunne have bidraget med illustration til hvordan et fremtidigt bibliotek eventuelt kunne se ud, da spørgsmålet var meget abstrakt, omvendt kunne en ulempe have været, en barrierer i forhold til brugernes kreative tænkingsproces. Ulempen set ud fra et praktisk perspektiv, var en risiko for at spørgeskemaet ville blive for langt, konsekvensen heraf kunne have været at færre respondenter ville have indvilliget i at overhoved at svare på spørgeskemaet.

Argumentet for ikke at anvende kvantitative spørgsmål var en manglende viden omkring målgruppen, paradoksalt er det så, når jeg alligevel anvender kvantitative spørgsmål. Forklaringen beror på, at respondenternes besvarelser i de to første test af spørgeskemaet danner fundament for de lukkede svarkategorier, der senere anvendes i spørgsmål 16, ligeså har test respondenternes besvarelser af spørgsmål 19 samt Allerød biblioteks nuværende indretning dannet inspiration for spørgsmål dertilhørende lukkede svarkategorier. I forbindelse med projektet formål, som nævnt i indledningen og spørgeskemaet delvise anvendelse af kvantitative spørgsmål skabes et modsigelse forhold, men på trods af dette vurderer jeg besvarelserne af spørgsmål 16, 17 og 19 til at være brugbare i henhold til den efterfølgende ideudvikling. Nu kan man selvfølgelig spørge hvad så med resten af spørgsmålene, disse vælger jeg dels pga. plads og dels pga. manglende relevans ikke at gå i nærmere detaljer med.

Om uheldige tendenser skriver Harboe således:³

”uanset hvor grundigt du konstruerer spørgeskemaet, vil du møde respondenter, der ikke svarer, som du havde forestillet dig. Eksempelvis sætter mange respondenter flere krydser ved samme spørgsmål – selvom spørgeskemaet udtrykkeligt fremhæver, at respondenter kun må sætte et kryds. Det sker også, at respondenter skriver kommentarer i marginen eller sætter kryds mellem to kategorier på en skala. Tilsyneladende føler respondenter, at et enkelt kryds ikke er dækkende”.

Respondenterne besvarelse af spørgsmål 3 og 4 var bestemmende for hvilke af de fire kategorier (se analysen) respondenterne blev placeret i, derfor var det vigtigt at respondenterne enten svarede ja eller nej, dog oplevede jeg at en respondent svarede både ja og nej, hvilke i høj grad vanskeliggjorde en efterfølgende placering, omvendt har det været en fordel i spørgsmål 13, fordi det har givet et mere nuanceret billede af respondenternes holdning til bibliotekets materialer, eksempelvis oplever flertallet af respondenterne at bibliotekets materialer er spændende, men samtidig også for gamle.

---

³ Harboe, T. (2010). S. 85 - 86

Netop i forhold til begrebet materialer afslører respondenterne ved at sætte flere krydser en svaghed ved spørgsmålsformuleringen, i det jeg ikke ved om der henvises til biblioteket fysiske eller digitale materialer, det er også uklar om respondenterne tænker på materialer i generel forstand eller på specifikke materialer f.eks. krimi bøger-. Uklarheden omkring materialerne illustrer også en anden ulempe ved spørgeskemaet, hvilket er at komplicerede emner, eller spørgsmål og dertilhørende svar der kræver uddybning eller forklaringen udelukkes (Launsø, Olsen, og Rieper 2011), dette har i praksis betydet at meningen i nogle af respondenternes besvarelser er gået tabt f.eks. når en respondent svare kreative bøger. Var der på skolerne ikke blevet afsat tid til uddeling af skemaerne og til eventuelle spørgsmål havde dette haft væsentligt større betydningen for besvarelserne, da der især blandt uddelingen til 3. klasserne blev identificerede en række forståelsesmæssige udfordringer primært af sproglig karakter ved skemaet. Hvor det i spørgsmål ikke havde den store konsekvenser hvis respondenterne satte flere krydser, var det et irritationsmoment i spørgsmål 5, fordi det vanskeliggjorde en afdækning af hvor tit respondenterne benyttede biblioteket og om de var henholdsvis sjældnere eller aldrig brugere eksempelvis satte en respondent krydser ved svarkategorien sjældnere, en gang om måneden og flere gange om ugen, til dags data er uklar om tit respondenter benytter biblioteket, jeg antog respondenter til enten at benytte biblioteket en gang om måneden eller flere gange om ugen, fordi vedkommende ikke havde svaret i spørgsmål 6, hvori jeg forsøgte at afdække årsager til sjældnere eller aldrig brug af biblioteket.

I forlængelse af kritikken omkring svarkategorierne sjældnere og aldrig fremført af Hvenegaard og Jochumsen (2006) (se analysen) var det en fordel når et udsnit af respondenterne angiv præcist når de sidste havde været på biblioteket, dette ville på den anden siden været blevet anset som en ulempe hvis projektet formål havde haft et strengt kvantitativt sigte, fordi det ville have vanskeliggjort en generalisering (Harboe 2010), således er det projekts formål der afgøre om eksempelvis kommentarer i margen eller flere krydser anses som fordele eller ulemper.

En udfordring i forbindelse med spørgeskemaet, er, som Hansen og Andersen (2009 s. 115) beskriver, spørgsmålet: *Får vi svar på det vi spørger om?* Udfordringen kom bl.a. til udtryk i spørgsmål 12, hvor respondenterne fortalte mig, hvad de synes var godt ved biblioteket, i stedet for hvad de synes var dårligt, på den ene side blev dette anset som en fordel, i det jeg fik et yderligere indblik i hvad respondenterne mente, var godt ved biblioteket. På den anden side var dette også en ulempe i det jeg så ikke kunne afdække hvad de eventuelt synes ved biblioteket. I spørgsmål 14 blev dette udelukkende betragtet som en ulempe fordi jeg her forsøgte at identificere hvilke årsager respondenternes venner eller veninder havde til fravælgelsen af biblioteket. Årsagen til at spørge

respondenten om vedkommens venner eller veninder benytter biblioteket og i så fald hvilke forklaringer der måtte eksistere til fravælgelse, er at denne viden er latent dvs. ikke direkte observerbare (Bjerg og Kasper 2008) fordi jeg som nævnt i analysen (se analysen) ikke er bekendt med respondenternes venne eller venindegruppe, hvilke medfører, at denne viden kun er indirekte tilgængelig. En noget om end tvivlsom årsag til Hansen og Andersen (2009) udfordring, kan være misforståelse af spørgsmålet. I forlængelse heraf nævner Hansen og Andersen (2009) en anden udfordring ved spørgeskemaet, nemlig selve spørgsmålsformuleringen, således skriver Olsen:⁴

”Ved formuleringen af problemstillingerne bruger forskeren ofte abstrakte begreber, som respondenterne nødvendigvis ikke kender... Da respondenterne virker som medie for opnåelse af ny viden, må forskeren transformere abstrakte begreber til hverdagssprog”.

På trods af øget fokusering på det sproglige aspekt, lykkes det ikke at undgå sproglige udfordringer, disse udmøntede sig hovedsageligt i forståelsesvanskeligheder ved konkrete ord f.eks. arrangementer og medier men også i forhold til hvor mange kryds der skulle sættes ved de forskellige spørgsmål. I henhold til selve spørgsmålsformuleringerne kan der også identificeres nogle svagheder, eksempelvis opdagede jeg først meget sent i empiriindsamlingen at svarkategorien til spørgsmål 16 rummer en dobbelthed idet jeg skriver: ”*flere spil eller computere*” fejlen her medfører en usikkerhed om hvorvidt respondenterne mener flere spil eller computere, hvilket kan lede til gyldighedsproblemer fordi jeg ikke ved hvad respondenterne svarer, omvendt kan usikkerheden til en vis grad imødegås, da jeg i analysen ofte kunne spore en samvariation i respondenternes besvarelser (Riis 2005) eksempelvis var respondenterne yndlingssted måske ikke overraskende i overensstemmelse med hvad respondenterne synes var spændende at foretage sig på biblioteket, men samtidig også i overensstemmelse med deres besvarelser i spørgsmål 16, 17 og 19. Den samme usikkerhed optræder i en svarkategori fra spørgsmål 19, da jeg skriver: ”*Lysere eller mørkere farver*” her kan imidlertid ikke spore nogen samvariation i respondenterne andre besvarelser, hvilket resulterer i at jeg ikke kan anvende respondenterne besvarelse ved denne svarkategori. Ved tilfælde hvor dobbeltheden optræder, har det været en fordel at give respondenterne mulighed for at sætte flere kryds, fordi forsat kan anvende respondenterne andre svarmuligheder hvor respondenterne har sat kryds. Endvidere optræder denne dobbelthed også i spørgsmål, hvilket jeg har belyst i analysen og derfor ikke vil berøre mere her. Dobbelttheden gør sig også gældende i spørgsmål 6 ved de første halvtreds spørgeskemaer, da jeg skriver: ”*Hvis du ikke kommer på enten biblioteket eller skolebiblioteket, hvad er så grunden til det?*”⁵, herefter blev formuleringen rettet til: ”*hvis du*

---

⁴ Olsen (1998). S. 21 citeret i Hansen og Andersen (2009).

⁵ Se spørgeskema nummer 16

kommer sjældnere eller aldrig på biblioteket, hvad er så grunden til dig"⁶, det medfører dog at jeg må tage besvarelsene i dette spørgsmål med forbehold, forklaringen er at jeg ikke kan afgøre om respondenterne henviser til skolebiblioteket eller folkebiblioteket.

To ulemper der knyttes til spørgeskemaet er validitetsproblemer og reliabilitet problemer.

Reliabilitet defineres som:

*"i hvilken grad resultaterne er konsistente over tid, dvs. reliabilitet relaterer til ideen om at kunne gentage resultater"*⁷.

Validitet defineres som:

*"i hvilken grad undersøgelsen måler, hvad den skal, eller hvor troværdige resultaterne er. Normalt drejer det sig om ting som universelle love, objektivitet, sandhed, fakta og matematiske data"*⁸.

Ud fra et overordnet perspektiv er det vanskeligt at vurdere undersøgelsen reliabilitet og validitet da projektet formål ikke er af kvantitativ karakter, omvendt er det min påstand at opgaven rummer en vis grad af validitet, da jeg igennem respondenternes besvarelser har opnået indsigt i hvilke faktorer der medvirker til børn og unge fravalg af biblioteket, og dertil hvilke biblioteksmæssige tiltag der eventuelt ville have en positiv effekt. Endvidere har via spørgeskemaet afdækket hvad respondenterne synes er henholdsvis godt og dårligt ved biblioteket samt hvilke indretningsmæssige tiltag respondenterne ser på deres fremtidige bibliotek hvilket var udgangspunktet for projektet. Fænomenologi handler ifølge Kvale:⁹

"om at forstå sociale fænomener ud fra aktørernes egne perspektiver og beskrive verden, som den opleves af interviewpersonerne, ud fra den antagelse, at den vigtige virkelighed er den, mennesker opfatter".

Med udgangspunkt i denne antagelse og med forbehold for interviewer effekten (Harboe 2010) vurderes respondenternes besvarelser til at være troværdige, da jeg umiddelbart ikke ser nogen grund til at respondenterne skulle tale usandt i undersøgelsen. Grundet kombinationen af både kvalitative og kvantitative spørgsmål er det tvivlsomt om en gentagelse af undersøgelsen efter en tidsperiode ville give de samme resultater, derfor vurderer jeg opgaven til ikke at være reliabil, omvendt har manglen på reliabilitet ifølge min optik ikke den store konsekvens for projektet, da resultaterne skal anvendes som en del af idegrundlaget for den forstående renovering. En fejlkilde i

---

⁶ Se spørgeskema nummer 60

⁷ Psykologiske undersøgelser/reliabilitet og validitet i kvalitative undersøgelser forfatter og årstal mangler 1/3

⁸ Psykologiske undersøgelser/reliabilitet og validitet i kvalitative undersøgelser forfatter og årstal mangler 1/3

⁹ Kvale, S. (1997). S. 44

relation til det tidsmæssige perspektiv er risikoen for at de samme respondenter har svaret på spørgeskemaet, omvendt besøgte hovedparten af respondenterne biblioteket en gang om måneden hvilket minimere risikoen, men den er forsat til stede.

Fordelen ved at anvende spørgeskemaet som metode, er at indsamlingen af en stor datamængde på relativt kort tid muliggøres, eksempelvis ville indsamlingen af den samme mængde data indenfor projektet respektive tidsramme være utænkelig, idet transskription processen ville være alt for tidskrævende, omvendt kunne de sproglige udfordringer ved spørgeskemaet, enten undgås eller minimeres, fordi der i interviewprocessen ville være mulighed for uddybning og opklaringen af eventuelle misforståelser. Ud fra et normativt sigte ville det sågar ikke være nødvendigt da projektet udgangspunkt er af kvalitativ karakter, men deri ligger paradokset som tidligere nævnt, da undersøgelsen samtidig har ønsket at inddrage så mange respondenter som muligt. Af fordele vedrørende anvendelsen af spørgeskemaerne, er at nævne, at de på trods af udfordringer med at konstruere dem er forholdsvis lette at administrere og dertil relativt billige at producere. Hypotetisk set er det min vurdering at hvis især spørgsmål 16 og 19 ikke var blevet omskrevet til kvantitative spørgsmål, så ville svarprocenten have været væsentligt mindre, i forlængelse af det, må jeg tage tilfredsheden med Allerød bibliotek med forbehold fordi spørgsmål 19 som tidligere nævnt var meget abstrakt, omvendt forekommer samvariationen i eksempelvis spørgsmål 12 og 18 at styrkede billede af respondenternes tilfredshed i hvert fald generelt set.

Jeg har i følgende afsnit diskuteret metoden herunder spørgeskemaets anvendelighed ud fra de praktiske erfaringer jeg i forbindelse med projektet har gjort mig sammenholdt med de mere teoretiske funderet fordele og ulemper, ligeledes har jeg argumenteret for hvilket bevæggrunde der låg grunde for valget af spørgeskemaet. På baggrund af ovenstående diskussion konkludere jeg at spørgeskemaet på trods af dets ulemper har vist sig hensigtsmæssigt som empiri indsamlingsmetode.

Teori

Ifølgende afsnit jeg med udgangspunkt i de samme spørgsmål som metoden blev diskuteret ud fra også diskutere teoriernes anvendelighed samt hvorledes de er blevet anvendt, men før jeg når dertil, vil jeg kort beskrive de teorier og begreber der har dannet grundlag for idekataloget, for at undgå uoverskuelighed opdeler jeg de forskellige teorier under forskellige overskrifter.

Det teoretiske udgangspunkt for ide kataloget er begrebet Affinity Spaces, Serendipity og informationsadfærd (Bjørneborn 2008), en rapport om fremtidens biblioteksbetjening af børn, The four Spaces model udviklet af kulturforskerne Dorte Skot-Hansen, Henrik Jochumsen og Casper

Hvenegaard Rasmussen samt begreberne biblioteket som møde, være og lære sted af Kirsten Drotner og Carsten Jessen og Gehl's tredeling af biblioteket. Teorien har både fungeret som overordnede ramme for ide udviklingen men samtidig også som inspirationskilde. For yderligere inspiration har jeg bl.a. undersøgt andre biblioteker primært ungdomsbiblioteket eksempelvis Teen Space i USA, Mindspot på Århus biblioteket og bibliotek 10 i Helinski i Holland.

Affinity Spaces

Affinity Spaces er et sted, virtuelt eller fysiske hvor uformel læring finder sted. Ifølge Gee (2004) defineres Affinity Spaces som rum, steder hvor grupper af mennesker finder sammen på grund af en fælles stærk interesse eller engagement i en fælles aktivitet f.eks. læseklubber hvor litteraturen danner basis for en interesse (Wikipedia 2013).

Serendipitet

Kort fortalt handler serendipitet om at finde det uplanlagte (Bjørneborn 2008). Van Andel (1994) definerer serendipitet som følgende:

"serendipity som the art of making an unsought finding, det usøgte fund"¹⁰

Endvidere defineres serendipitet i informationsordbogen fra 1996 således:

"det at man, når man går årvågen gennem verden, får uventede informationer"¹¹.

Fordelen ved definitionen er, at de indfanger de to essentielle aspekter, der skal være til stede, hvis serendipitet skal opstå 1) et centralt aspekt hos den serendipitetsopdagende person: årvågenhed, hvilket vil sige opmærksomhed, der skal være til stede samtidig med 2) et centralt aspekt hos den serendipitetstilbydende omgivelse: noget uventet, noget uplanlagt, noget tilfældigt (Bjørneborn 2008, s. 51). Ligeså taler Exe Christoffersen (2007) om serendipitet som "evnen til at samarbejde med det tilfældige".

Ud fra min optik opstår der et paradoks når man forsøger at planlægge det uplanlagte eller det tilfældige, det burde ideelt set ikke kun lade sig gøre, og netop heri ligger udfordringen for selvom man fra biblioteket side kan forsøge at medtænke serendipitet ind i indretningen, er der derved ingen garanti for at dette opdages af brugerne. Et parameter der influerer væsentligt på udfaldet serendipitet er brugeren søgeadfærd, har brugeren eksempelvis en konvergent søgeadfærd forekommer det usikkert at brugeren vil opleve serendipitet, har brugeren derimod en divergent søgeadfærd styrkes chancen for oplevelsen af serendipitet.

---

¹⁰ Van Andel, P. (1994) sidetal ukendt da definitionen er lokaliseret i Bjørneborn tekst.

¹¹ Informationsordbogen fra 1996.

Biblioteksmodellen the four Spaces

Kulturforskerne Dorte Skot-Hansen, Henrik Jochumsen og Casper Hvenegaard Rasmussen har udviklet biblioteket modellen the four spaces, modellen er således forskernes bud på bibliotekets overordnede samfundsrolle og formålet for folkebiblioteket i videnssamfundet. Modellen beskriver fire forskellige 'rum' eller universer, som biblioteket kan rumme, disse er¹²:

- **Læringsrummet:** som er baseret på at opdage og lære nyt. Det indeholder f.eks. uformelle læringskurser, e-læringsfaciliteter, foredrag, adgang til vidensressourcer og spørgetjenester.
- **Inspirationsrummet:** er baseret på oplevelser. Det vil typisk indeholde adgang til materialer med litteratur, kunst, film, musik, underholdning og spil, til arrangementer med kunstnere og lignede.
- **Møderummet:** er baseret på deltagelse. Det spænder fra at deltage i arrangementer om lokalpolitiske spørgsmål eller aktuelle problemer over læse – og studiekredse til facilitering af communities og netværk.
- **Det performative rum:** er betegnelsen for kreativt skabende aktiviteter, der udfoldes af brugerne. Det sigter således mod aktiv skabelse, men er også et kreativt og æstetisk læringsrum. Her er der tale om workshops af forskellig art: skriveværksteder, aktiviteter med huskunstnere, innovationsworkshops.

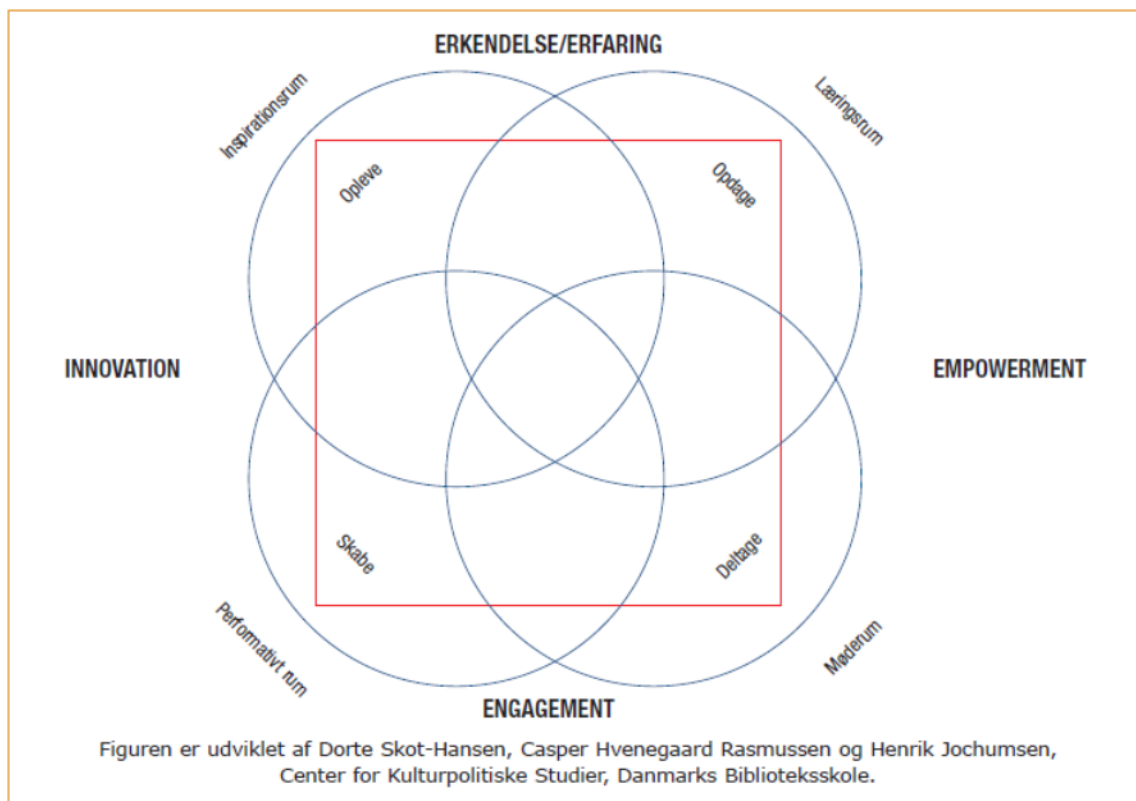
De fire beskrevne rum understøtter hver i sær følgende¹³:

- Experience
- Involvement
- Empowerment
- Innovation

---

¹² Folkebiblioteker i Videnssamfundet (2010). S 47 – 48

¹³ Folkebibliotekerne i Videnssamfundet (2010). S. 91

Figur 1: The four spaces – a new model for the public library. Kilde Folkebibliotekerne i Videnssamfundet s. 92

Det nye biblioteks model er kun en analysemodel, men indeholder derimod også en vision for fremtidens bibliotek, modellen skal derfor ikke ses som et redskab til prioritering, men derimod som en model, der angiver de muligheder, det nye bibliotek skal give brugerne for selv at opleve, opdage, deltage og skabe deltage og skabe (Folkebibliotekerne i videnssamfundet 2010 s. 93).

Fremtidens bibliotek

Her anvendes begreberne biblioteket som møde, være og lære sted af Drotner og Jessen og fremtidens biblioteksbetjening af børn (2008) samt rapporten om fremtidens biblioteksbetjening af børn, herunder kapitel 3, hvori der beskrives ti bud på fremtidens biblioteksbetjening af børn, suppleret med eksempler og diverse undersøgelser relateret til det specifikke forslag.

I forhold til projektets problemformulering er det diskutabelt om anvendelse af teori overhoved har været nødvendig, fordi opgaven har været af empirisk karakter. Som tidligere nævnt ville en teoretisk besvarelse af problemformuleringen afvige fra projektstedet ønske om at inddrage brugernes perspektiver, omvendt forekommer en total udelukkelse af teori utænkeligt, fordi teorien både i forhold til udviklingen af konkrete ideer f.eks. ideen om at spille biblioteket op (se idekatalog) men også på et abstrakt plan i forhold til diskussionen af de pågældende ideer har teorierne bidraget

med vigtige perspektiver. Med afsæt i ovenstående forklaringsmodel anvendes teorien hovedsageligt som inspirations og argumentationskilder.

Med afsæt i idekataloget er det min umiddelbare konklusion af teorierne har vist sig hensigtsmæssige, fordi de har bidraget med relevante perspektiver i forhold til diskussionen af ideerne, det er væsentligt at påpege at de ideer der ligger til grund for diskussionen, ikke er respondenternes men er opstået undervejs i processen, bevæggrunden for ikke at diskutere respondenternes ideer er, at disse er kontekstbestemte og ikke brugbare for en teoretisk kobling. Ydermere ville en diskussion af respondenternes udsagn være i modstrid med fænomenologien og konstruktivismen fordi begge tilgange betragter interviewdeltagerne eller i mit tilfælde respondenternes udsagn som værende et udtryk for sandheden (Kvale, 1997 og Justesen og Mik-Meyer 2010). Når de nævnte teorier anvendes som argumentation for ideerne diskussionsgrundlag, øges validiteten ud fra min optik fordi de fungerer som hjemmel for nogle af synspunkterne.

Inddragelsen af de forskellige teorier har vist sig hensigtsmæssigt i forhold til at skabe diversitet i ideerne og til at belyse ideerne fra forskellige synspunkter. Min skeptisk i forhold til at anvende kvantitative spørgsmål var risikoen for at verificere eksisterende teori, omvendt skriver Simon:¹⁴

" [...] the misguided perception is that it's more respectful to allow visitors to do their own thing-that the highest-value participation experiences will emerge from unfettered self-expression. But that idea reflects a misunderstanding of what motivates participation. Visitors don't want a blank slate for participation. They need well-scaffolded experiences that put their contributions to meaningful use"

Konteksten for citatet er det deltagende museum, men pointen om at det er nemmere for brugerne at arbejde videre på noget der eksisterer i forvejen, kan anses forklaringen på inddragelsen af eksemplerne i produktet, fordi det for mig har været lettere arbejde ud fra eksisterende eksempler end at skulle opfinde noget helt fra bunden, ulempen ved denne fremgangsmåde er dels at der er ingen garanti for at de positive erfaringer fra et eksempel kan overføres til en anden kontekst, dels er der forsat risikoen for bibliotekerne så bliver for ensformige, dette forsøger jeg endvidere at imødegå ved fokusere på flere aspekter og således ikke kun på indretningen. I forhold til anvendelsen af eksempler, er bevæggrunden for at inkludere få eksempler, er at min viden omkring f.eks. de eksempler der beskrives i rapporten for fremtidens biblioteksbetjening af børn er begrænset, forstået på den måde, at jeg ikke er bekendt de eksemplernes enten positive eller negative effekter.

---

¹⁴ Simon, N. (2011). S 17 – 18

Ud fra min umiddelbare vurdering har der ikke været nogen udfordringer ved at anvende teorien, hvilket såfremt kan skyldes at, teorierne i forhold til udviklingen af idekataloget har haft en sekundær betydning i forhold til analysen som betragtes som værende det primære produkt. I produktet anvendes også Gehl's tredelingen af biblioteket, når denne ikke beskrives her, skyldes det at en beskrivelse findes i idekataloget.

Analysen

Følgende afsnit vil indeholde en besvarelse af projektet problemformulering, derefter vil jeg ud fra problemformuleringen diskutere produktets tilblivelse samt hvorledes produktet form har været hensigtsmæssig.

Hvorfor er det vigtig at få børn og unge ind på biblioteket og har manglende bibliotekets brug blandt børn og unge konsekvenser for deres videre fremtid?

Der opstår en social problemstilling når ikke alle børn har lige adgang til leg og viden og diverse legeredskaber, fordi legetøj og medier i stigende grad danner grundlag for leg og legekultur blandt børn, derfor er adgangen og kendskabet til disse legeredskaber ofte afgørende for det enkelte barns mulighed for at deltage i legefællesskabet, udelukkelse af disse legefællesskaber kan risikere at påvirke det enkelte barns identitetsprocesser, fordi legen anvendes som et udfoldelse rum til at eksperimentere med disse og afklare deres betydning (Drotner og Jessen 2008), ydermere påpeger Drotner og Jessen (2008 s. 29) at det at kunne komme i leg og få de oplevelser der er forbundet med legen, er af vital betydning for ethvert menneske dannelse, fordi legen bl.a. er forbundet med en socialisering (Gripsrud 2010). Relevansen i forhold til spørgsmål knytter sig på tesen om at ikke alle børn har lige adgang til diverse medier og legeredskaber og derfor er det af vital betydning af de børn med begrænset tilgængelighed til diverse medier og legeredskaber kommer på biblioteket, så de derigennem få de samme oplevelser som andre. En anden væsentlig årsag til hvorfor det er vigtigt at børn og unge kommer på biblioteket, er digitaliseringen, fordi biblioteket ved at stille internet og forskellige digitale medier til rådighed hermed kan være med til at sikre at børn og unge der enten ikke har adgang til digitale medier f.eks. computer eller IPAD hjemmefra eller børn der er vokset op i hjem hvor forældrene ikke har de fornødne digitale kompetencer til at hjælpe deres børn, også udvikler de kompetencer der påkræves for at bestå sig i et til stigende grad digitaliserede samfund, og hermed kan skellet mellem de digitale indfødte og digitale analfabeter modvirkes (Gentikow 2009). 50 % af den amerikanske befolkes påpeget ifølge Gentikow 2009) til at være analfabeter, hvor stor en procent del det drejer sig om for Danmark er uklart, analfabetisme anses af Gentikow (2009) for at være en demokratisk trussel, specielt med tanke på den stigende

digitalisering og mediernes udbredelse generelt, et middel til at imødegå denne demokratiske trussel er via uddannelse, i forhold til bibliotekernes rolle viser en undersøgelse foretaget i 2011 af Epinion og Moos-Bjerre Analyse og rådgivning for Danmarks Bibliotekets forening at biblioteksbrug som barn og ung øger sandsynligheden for, at man senere gennemfører en uddannelse, endvidere viser undersøgelsen at borgere der som børn har brugt biblioteket meget, også har en langt større sandsynlighed for at få en højere uddannelse end borgere som ikke brugte biblioteket som børn¹⁵. Fundamenten for at kunne gennemføre en uddannelse er udvikling af, læse og skrivefærdigheder, derfor er essentielt når en undersøgelse foretaget af Epinion og Moos-Bjerre Analyse og rådgivning i 2011 for Danmarks Bibliotekets forening, viser at hele 93 % af befolkningen mener, at biblioteket bidrager til at øge børns læselyst, endvidere påpeges det i undersøgelsen at børns læselyst er væsentlig, fordi den har betydning for udviklingen af læseevnen og dermed på sigt evnen til at uddanne sig. Ydermere udtaler Vagn Ytte Larsen formand for Danmarks biblioteksforening at:¹⁶

”Skal børnene lære at læse, er det nødvendigt at de har lyst til at læse. Og her er bibliotekerne en fantastisk inspirationskilde. Evnen til at læse og tilegne sig viden nærer børns og unges fantasi og lyst til at lære mere [...]”

På baggrund af undersøgelsen kan der påvises en sammenhæng mellem børn og unge leg og deres videre lyst til at lære, hvilket stemmer i overens med både Jenkins (2006) og Gentikow (2009) fordi både Jenkins og Gentikow henviser til at læring skal være lystfyldt og ikke autoritær, samtidig med at læring ofte finder sted i legen (Jenkins 2006 og Gentikow 2009). Ud fra et uddannelsesmæssigt synspunkt er det derfor væsentligt at børn og unge kommer på biblioteket, i undersøgelsen:” Biblioteket giver børn lyst til at læse” skriver Larsen¹⁷:

”moderne og attraktive børnebiblioteker er derfor et afgørende element i det kommunale tilbud til børnene, i bestræbelserne på at stimulere de fremtidige generationer til at tilegne sig læsefærdigheder som en af de helt grundlæggende færdigheder for uddannelse og læring gennem hele livet. Man kan derfor heller ikke overvurdere effekten af bibliotekernes evne til at tiltrække børnefamilierne, vuggestuerne og børnehaverne til arrangementer og andre begivenheder. Hver gang børn kommer på biblioteket bliver de på en eller anden måde introduceret til læsning, og dermed til en af de allervigtigste færdigheder, som de skal erhverve sig så tidligt i livet som muligt”

---

¹⁵ Larsen, V.Y. (2011). S. 1. Lokaliseret d. 13/9 2013 på: <http://www.db.dk/artikel/hvis-95-skal-have-en-uddannelse-skal-bibliotekerne-styrkes>

¹⁶ Larsen, V.Y. (2011). S. 1. Lokaliseret d. 13/9 2013 på: <http://www.db.dk/artikel/biblioteket-giver-b%C3%B8rn-lyst-til-l%C3%A6se>

¹⁷ Larsen, V.Y. (2011). S. 1. Lokaliseret d. 13/9 2013 på: <http://www.db.dk/artikel/biblioteket-giver-b%C3%B8rn-lyst-til-l%C3%A6se>

Ud fra ovenstående citat anses det endvidere som værende positiv når andelen af respondenter der tilkendegiver at de synes godt om forskellige aspekter ved biblioteket er større end andelen af de respondenter der tilkendegiver at de synes biblioteket er dårligt, fordi det kan tænkes at øge respondenterne lyst til at benytte biblioteket både på nuværende tidspunkt og fremadrettet, kombineres dette med kendsgerning om at flertallet af respondenternes havde en positiv oplevelses sidst de var på biblioteket, forstærkes respondenternes motivation til at benytte biblioteket igen (Preece og Shneiderman 2009). Konsekvenserne vedrørende manglende biblioteksbrug kan bl.a. være at børn og unge ikke udvikler tilknytningsforhold til biblioteket, dette øger risikoen for at børn og unge når de bliver voksne heller ikke kommer på biblioteket, hvilke så hypotetiske set kan medføre at deres børn heller ikke kommer på biblioteket, omvendt er børn som tidligere nævnt den hyppigste årsag til at forældre benytter biblioteket (Drotner og Jessen 2008 og Fremtidens biblioteksbetjening af børn 2009), dermed tænkes det, at ved at etablere en relation til biblioteket for børn og unge med forældrene der ikke benytter biblioteket særligt ofte, kan man måske øge forældrene bibliotek samtidig. Med udgangspunkt i den tidligere nævnte udfordringen med at identificere brugerne, vanskeliggøres denne yderligere hvis brugerne så heller ikke kommer på biblioteket, fordi bibliotekerne så ikke kan målrette deres tilbud til børns og unges ønsker, hvilket medfører at den negative opfattelse af biblioteket som værende et kedeligt sted ikke brydes. I forlængelse heraf er det også vigtigt at børn og unge kommer på biblioteket for at bryde med den mere traditionelle opfattelse af biblioteket, specielt hvis læselysten falder i ungdomsårene.

Når det nu er så vigtig at få børn og unge til at benytte biblioteket, hvilke fremgangsmåder kan således anvendes for at fastholde og øge børns og unges brug af biblioteket, dette vil jeg igennem de næste to spørgsmål forsøger at besvare ud fra empirien, dermed er det vigtigt at påpege at de pågældende forslag er kontekstbaserede og dermed er det diskutabelt om resultaterne kan anvendes til en generalisering, argumenterne mod en generalisering er dels at projektet formål er af kvalitativ karakter, fordi der tages afsæt i brugerne holdninger, tanker og forventninger til biblioteket.

Hvordan kan vi fastholde og samtidig øge børns og unges brug af Allerød bibliotek?

Det er min umiddelbare vurdering at biblioteket ved at kombinere svarmulighederne i spørgsmål 11 (se bilag 1) med svarkategorierne i spørgsmål 16 (se bilag 1) med de tre første ideer omhandlende materialer (se idekataloget) kan bidrage til at fastholde børn og unge på biblioteket. Et andet væsentligt incitament til at fastholde børn og unge, specielt de unge, kunne være at indrette en ungdomsafdeling der både faciliterer mediebrug men såfremt også afslapning og hygge samt muligheden for at studere. En tredje måde at fastholde børn og unge, ville være at implementere

nogle hygge kroge forskellige steder på biblioteket. Inspireret af projektet Mindspot i Århus (Styrelsen og bibliotek og medier 2013) kunne et tiltag være, at lade børn og unge selv stå for forskellige arrangementer hvilket som nævnt i idekataloget bl.a. bidrager til ejerskab hos de unge (se yderligere uddybning i idekataloget).

I forlængelse af respondenternes ønske om anskaffelsen af de nyeste bøger, blev ønsket om e-bøger også nævnt, en fremgangsmåde til at facilitere dette, ville være anskaffelsen af IPAD på biblioteket, så brugerne derved ville have mulighed for at læse e-bøger på biblioteket. I forlængelse heraf anses det som en fordel at anskaffede en cd afspiller, så brugerne havde mulighed for at læse lydbøger på stedet, dette skal dog tages med forbehold da jeg ikke ved om biblioteket allerede har en cd afspiller eller ej. En fjerde fastholdelse incitament er jævnlig opdatering af de forskellige serier.

I forhold til tiltag der kan øge børn og unges biblioteksbrug, opdeles disse i 7 kategorier, disse er materialer, spil, mad, designfaktorer, teknologi, event og andet. Udgangspunktet her er respondenternes besvarelse af spørgsmål 17 og 19. Af pladsmæssige årsager kombineres brugerne og sjældnere brugernes besvarelse af de respektive spørgsmål.

Ligesom ideerne omkring materialerne (se idekatalog) kan være med til at fastholde brugerne, skønnes disse også at kunne øge brugerne benyttelse af biblioteket, udgangspunktet for vurderingen er at hovedparten af respondenterne under materialer, ønskede nye spændende bøger, samt tegneserier og genre specifikke bøger f.eks. Jacqueline Wilson bøger, selvbiografier af sportsfolk og bøger omhandlende dyr. Groft kan respondenternes bog ønsker opdeles i tre forskellige genre, disse er ungdomsbøger også inkluderet fantasy og tegneserier, bøger omhandlende dyr samt fodboldsbøger.

Dertil vurderes det også at et større udvalg af e-bøger kombineret med muligheden for at læse e-bøger på biblioteket kan være med til at øge brugerne benyttelse af biblioteket. At facilitere et større udvalg af e-bøger vanskeliggøres af udefrakommende faktorer såsom f.eks. copyright reglerne samt diverse indgåede aftaler med forlagene, det er ikke muligt specifikt at uddybe mere her, pga. begrænset kendskab til problematikkerne om e-bøger.

Ud fra respondenternes alder forekommer det interessant at ønsket om et større udvalg af engelsk og sågar også franske bøger prioriteres henholdsvis højt blandt både sjældnere brugerne og brugerne generelt set.

Med henblik på designfaktorer der kunne tænkes at fremme børn og unges bibliotekets brug, kan nævnes flere hygge kroge, eksempelvis indrettet med sækkepuderne, sofaer, hvor man både kan sidde og læse i ro og mag, eller hygge med venner/veninder, uden alt for stor synlighed fra de

voksnes side og adskilte rum f.eks. spillerum eller lege rum samt lysere farver, ydermere nævnes biblioteket som det er nu, samt at blande de forskellige materialer på samme reol, afslutningsvis nævnes flere figurer og mørkere farver. I forhold til at etablere diverse hygge kroge, kunne en mulighed også være at etablere f.eks. et bolds rum eller et legerum, med farver på væggene og massere af sofaer. I henhold til bibliotekets udendørs arealer, ønskes disse af en respondent pænere, ligeså peges der på udendørs læseområder, en fodboldbane og en skaterhal, rent hypotetiske kunne det tænkes at udbygning af den side på biblioteket der vender ud mod skoven kunne tilgodese dette ønske, det dog tvivlsomt om etableringen af en fodboldbane kan lade sig gøre, da jeg ikke er bekendt med området bygge regulativer, men hypotetiske set forekommer det ikke utænkeligt at der ved anskaffelsen af to mål, kunne etableres en fodboldbane uden foran biblioteket, i forhold til ønsket om en skaterhal kunne enten facilitere som et event, eller afholde et værksted, hvor respondenternes i fællesskab med en bibliotekar selv kunne lave forskellige ramper.

Set ud fra respondenternes ønsker omkring musik i kategorien materialer (se analysen), kunne et af tiltagene til at øge brugernes benyttelse af biblioteket, være at implementere et øvelokale eller studie, som nævnt i eksemplet vedrørende bibliotek 10, ligeså kunne et tiltag til de film orienterede brugere, være bygningen af en lille biograf, udfordringer forbundet ved bygningen af en biograf eller facilitering af et øvelokale er udover de allerede nævnte i idekataloget (se idekataloget) drejer sig om pladmæssige hensyn samt økonomiske faktorer.

Med udgangspunkt i respondenterne anselig interesse i bøger, vurderes eksemplet med BibPhone som et muligt tiltag til at øge brugernes anvendelse af biblioteket, fordi det muliggør at kunne følge andre sociale navigation, i hvilke også kan tænkes at øge serendipiteten, ved at en respondent måske på baggrund af en andens brugers elektroniske anmeldelse motiveres til at læse bogen. Ud fra et bruger perspektiv kunne dette tænkes som en sjov måde at kombinere det analoge medie med det digitale medie, hvilket set ud fra Jenkins og Gentikow synsvinkel kan resultere i opnåelsen af digitale kompetencer.

Ovenstående tiltag kombineret med ideen om forskellige værksteder såsom et skriveværksted, hvor respondenternes kan skrive og møde andre brugere der skriver fanfiction, og herigennem hente inspiration og udvikle deres skrivefærdigheder, samt ideen om de analoge og digitale værksteder (se idekataloget) vurderes disse tilsammen at kunne øge børn og unges brug af biblioteket, eller i hvert fald de tiltag som er baserede på respondenternes ønsker.

Hvad afholder nogen børn og unge fra at benytte biblioteket og hvilket tiltag kan motivere ikke brugerne til at benytte Allerød biblioteket?

I informationsordbogen (2013) defineres en ikke bruger, som en person der har et forventeligt behov for BDI eller kulturservice, men som ikke benytter sig heraf. For eksempel studerende og forskere, der finder veje til at klare sig uden at benytte biblioteker og beslægtede informationstjenester. Et kritikpunkt i definitionen er at den ikke angiver en tidsramme for hvor længe ikke bruger skal have været væk fra biblioteket, for at hører under betegnelsen ikke bruger. Ydermere skriver Hvenegaard og Jochumsen:¹⁸

”Som nævnt er der mange der betegner sig selv om ikke-brugere af biblioteket. Enten om det er aldrig, sjældent eller mindre end en gang om året, de benytter sig af biblioteket. Men, hvis man benytter sig af biblioteket en gang hver 2. år, er man så ikke-brugere eller er man en aldrig bruger, når man sidste benyttede biblioteket for 10 år siden? Man kan diskutere om svarkategorien aldrig er et unøjagtigt ord at bruge i forhold til ikke-brug, da langt de fleste mennesker på et eller andet tidspunkt i deres liv har været på biblioteket”.

Samme problemstilling gør sig også gældende i min undersøgelse, da jeg ved at anvende kategorierne sjældnere og aldrig ikke får nogen præcise data på, hvor længe ikke brugen har fravalgt biblioteket. Et vigtigt aspekt som definitionen peger på, er behov, idet en del af ikke brugerne angiver manglende behov som årsag til fravælgelse af biblioteket. Dette aspekt leder frem til hypotesen om at ikkebruger segmentet ikke nødvendigvis er en homogen gruppe, men derimod en mere flygtig gruppe, således er det ikke utænkeligt at når disse ikke brugere i alderen 13 til 16 eksempelvis starter på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, så vil behovet for biblioteksbrug igen blive reelt.

Det teoretiske udgangspunkt i forhold til at identificere hvilke årsager der kunne være til at en vis procent del af befolkningen ikke kommer på bibliotek, er en undersøgelse foretaget af Københavns kommune Kultur og fritidsforvaltning i 2006. Undersøgelsen sætter fokus på børn og unges biblioteksbrug, dette suppleres med en undersøgelse foretaget af Danmarks biblioteksforening foretaget i 2011.

Der kan være mange forskellige årsager til at nogle brugere fravælger biblioteket, i en mini undersøgelse foretaget af Danmarks biblioteksforening i sommeren 2011 svare 20 % af ikke brugerne, at biblioteket ikke henvender sig dem, ydermere svare 16 % at biblioteket materialer og tilbud ikke interessere dem, ligeså angiver 11 % af ikke brugerne afstanden og tilgængelighed som

---

¹⁸ Jochumsen, H og Hvenegaard, R. (2009). S. 42 - 51

medvirkende årsag, yderligere anfører 10 % af ikke brugerne, manglende viden om bibliotekets tilbud som faktorer til fravælgelse af biblioteket. Dertil svare, 9 % at der er for store gebyrer for ikke at aflevere til tiden. Herudover har ca. 40 % sat kryds ved: Ved ikke, idet enkelte har markeret ved mere end en mulighed. Udover ovenstående forklaringer, viser undersøgelsen af afstanden til biblioteket spiller en væsentlig rolle i valg eller fravælg af biblioteket, således svarede 67 % af de flere end 1.000 adspurgte danskere, at de højst har 3 km til det nærmeste bibliotek. Samtidig svarede 55 %, at hvis afstanden steg til 5 km eller derover, ville de ikke længere bruge biblioteket.

I undersøgelsen fra Københavns kommunes kultur og fritidsforvaltning (2006) blev der identificerede følgende årsager til fravalg af biblioteket¹⁹:

- Biblioteket er for kedeligt
- Mange bruger endvidere kun skolebiblioteket
- Ligeså mange siger i undersøgelsen at de ikke har tid
- Færre nævner at de ikke læser bøger
- Modsat undersøgelsen af Danmarksbiblioteks forening er det kun få der nævner at biblioteket ligger for langt væk, eller at de ikke ved, hvor det ligger.

I forhold til de forklaringer ikke brugerne angiver i min undersøgelse er der i høj grad kontinuerlighed mellem de forklaringer der blev identificeret i undersøgelsen fra Københavns kommune, hvilket bl.a. kan skyldes at begge undersøgelser har undersøgt børn og unge. Hvor forskerne i den Københavnske undersøgelse uddelte spørgeskemaer til unge i alderen 11 til 14 år, har min målgruppe omfattet brugere i alderen 8 til 16 år. Forklaringen på afvigelsen mellem undersøgelsen fra Danmarks biblioteksforening og undersøgelsen fra København kommune kan skyldes, at den Københavnske undersøgelse undersøger børn og unge segmentet, hvor undersøgelsen af Danmarksbibliotekets forening undersøger voksenalderen.

Ud af de i alt 43 ikke brugere, angiver 12 af ikke brugere, skolebiblioteket som årsag til fravalg af Allerød bibliotek, ydermere angiver 8 af ikke brugerne manglende læselyst som årsag, en skriver sågar: "hader at læse". Endvidere angiver 7 af ikke brugerne, at de ikke har behov for biblioteket eller at låne bestemte bøger. Ligeså angiver 10 af ikke brugerne manglende tid som årsag til fravælgelse af biblioteket. Der er en ikke brugere som udover manglende tid også angiver miste lånerkort som forklaring, en anden ikke brugere nævner ligeså minus noget at læse i som medvirkende årsag til fravalg af biblioteket, ligeså skriver en ikke brugere: "bruger det til en projekt opgave". Jeg tolker forklaringen på to måder, enten har ikke brugeren svaret på noget andet end,

---

¹⁹ Københavns kommune Kultur og fritidsforvaltning (2006), s. 3

det jeg har spurgt til, eller også er ikke brugerne ved at skrive projekt om biblioteket, i så fald forekommer det mig mystisk at ikke brugeren så ikke er på biblioteket. Ligeså svare 1 ikke brugere, biblioteket ikke har gode bøger eller film, og 1 anden ikke angiver, at det er nemmere at finde historie bøger på skolebiblioteket. Endvidere skriver en ikke brugere:” hurtigere viden på internettet”. Forklaringen overrasker mig ikke, tværtimod finder jeg det positivt overaskende at flere ikke brugere ikke angivet dette som årsag til fravælgelses af biblioteket, specielt fordi den nuværende generation af unge karakteriseres som digitale indfødte (Hanke, 2010, s.51) og samtidig underbygger statistikken også at de unge er den hyppigste brugergruppe af alle teknologiske aspekter (Francis, 2013, s. 18). Udover ovenstående årsager, nævnes også bor i Lynge, endvidere skriver en respondent:” Jeg og min familie kommer bare til at glemme og aflevere dem også har jeg ikke tid” en anden respondent svare:” jeg vil ikke” og en respondent skriver i svarrubrikken, ved ikke.

Med henblik på de årsager brugere såvel som ikke brugere, herunder sjældnere og aldrig ikke brugere angiver til at deres venner og veninder ikke benytter biblioteket ses følgende:

- Skolebiblioteket
- Læser ikke bøger i fritiden
- Information andre steder – bruger internettet
- Biblioteket er kedeligt – har ikke noget at lave der
- Gider ikke
- Læser ikke eller interesser sig ikke for bøger
- Har ikke tid
- Spiller pc`er eller sidder med deres telefoner
- Ond cirkel folk kommer ikke når andre ikke kommer
- Køre på treløbehjul
- Bor i Hillerød
- Ved ikke
- Ikke altid tid
- Kedeligt
- Spørgsmålstegn
- De bor for langt væk
- Fordi de ikke har tid

Selvom langt størstedelen af de ovenstående årsager er i overensstemmelse med de tidligere nævnte undersøgelser, tager jeg alligevel forbehold, da svarene på den ene side kan være projekteringer af hvad ikke brugerne selv har angivet som årsag, omvendt kan det også være noget de unge har snakket om i vane eller veninde gruppen. Det er indenfor opgaven rammer ikke muligt at verificere de nævnte årsager, da jeg ikke er bekendt med respondenternes venner eller veninder. I forhold til en verificering ville der være nogle etiske dilemmaer at tage hensyn f.eks. forsker, respondent barrieren, hvor meget kan jeg tillade mig at spørge ind til respondentens private sfære.

På trods af forbeholdene anser jeg ikke de nævner årsager som værende ugyldige, fordi de stadig giver mig et indblik i hvilke årsager der påvirker børn og unges fravælgelse af biblioteket.

Af andre årsager som kan tænkes at have indflydelse på ikke brugen af biblioteket kan nævnes faktorer som kulturel kapital og livstil (Francis, 2013). Det er dog tvivlsomt om faktorer som livstil og kulturel kapital gør sig gældende for børn og unge, da de dels endnu er i en udviklingsfase/påvirkningsfase, men omvendt så vil børn og unge i den alder være påvirket af deres forældres livstil og kulturelle kapital, hvilket så igen vil få indflydelse på deres fremtidige biblioteksbrug. Udover faktorer som livstil og kulturel kapital, kan de unges manglende interesse også skyldes at de er digitale indfødte og dermed har særskilte behov for at kulturforbruge, som kendetegner sig ved, at de ønsker at være deltagende og medskadende (Francis, 2013, s. 23).

Med afsæt i betegnelse ikke brugere, forekommer det uvæsentligt at berøre hvilke tiltag, der kunne fastholde ikke brugerne, da denne gruppe formodes at benytte biblioteket mindre end brugerne. På denne baggrund vurderes en kombination af ikke brugernes besvarelser i spørgsmål 16, 17 og 19 til at danne grundlag for hvilke tiltag der kunne motivere ikke brugerne til at benytte biblioteket mere. Med henblik på materialerne så ønskes der her af både de sjældnere ikke brugere og aldrig brugere, de nyeste film, gode bøger og gode studiebooks, eller som en respondent omformulere det, en slags blokbuster, en måde at facilitere dette på, kunne være dels ved at nedsætte et panel bestående af børn og unge, der i samråd med bibliotekarerne beslutter hvilke bøger, film og digitale musik enheder eller ved at lade forskellige bøger cirkulere bibliotekerne imellem (se idekataloget). Endvidere kan ikke brugerne ønskes til materialer deler i forskellige genre, disse er, sø atlas fra gamle dage, fodboldbøger, pigebooks, gyserbooks og kreative books. I lighed med de designmæssige tiltag, kan disse med fordel og forsøges implementerede her, da der til en vis grad forekommer en samvariationen mellem ikke brugerne ønsker og brugernes. Der hvor ikke brugernes ønsker bl.a. afviger fra brugernes, er ved ønsker om større areal, bar, opdele books i forskellige faggrupper og interessant nok et ønske om et sted hvor man skal være stille, et væsentligt tiltag heri forekommer at være en indretning der både giver plads til larm og leg, men også til fordybelse. I forlængelse af de tiltag der blev vurderet til at kunne øge brugernes anvendelse af biblioteket, vurderes disse også til sandsynligvis at kunne motivere ikke brugerne til at benytte biblioteket mere, omvendt må ideer fra idekataloget tages med forbehold, da disse ikke er empirisk funderede og det er derfor uvist hvad brugernes mener om disse tiltag. Med udgangspunkt i ovenstående spil kategori, nævner respondenterne, flere ps4 og HD account, samt computer, ps3 og fjernsyn som mulige tiltag. I forbindelse med besvarelse af problemformuleringen, skal det påpeges jeg kun har behandlet

respondenternes svar overordnet, da disse og de dertilhørende ideer behandlet i analysen og idekataloget og pga. manglende plads.

Fundamenten for besvarelsen af problemformuleringen har været analysen og idekataloget, med afsæt i at effekten af projektet skulle udmønte sig i fremadrette inspiration, er det min vurdering at produktet form har været hensigtsmæssigt, bl.a. fordi det på baggrund af analysen og idekataloget er muligt at identificeres nogle tiltag der kan anvendes i et praktisk øjemed. Selvfølgelig kan det ud fra spørgeskemaet fejlkilder diskuteres om andre metoder skulle have været anvendt, omvendt har jeg ikke kendskab til andre metoder, hvori det er muligt at indsamle og bearbejde så stor en datamængde (210 kvalitative spørgeskemaer) på lidt over en måned.

Konklusion

Ud af et samfundsmæssigt perspektiv er det vigtig at børn og unge kommer på biblioteket, fordi to undersøgelser foretaget af Epinion og Moos-Bjerre Analyse og rådgivning for Danmarks biblioteksforening viser en sammenhæng mellem børn og unge brug af biblioteket og deres uddannelsesniveau, men sågar også fordi uddannelse som Gentikow påpeger, er et middel til at modvirke analfabetisme, som Gentikow betragter som en demokratisk trussel. Endvidere er det vigtig at børn med begrænset adgang til diverse legeredskaber og medier kommer på biblioteket så de derigennem får de samme oplevelser knyttet til legen som andre børn. Det er ydermere også vigtigt at børn og unge benytter biblioteket så de i fællesskab kan identificere hvilke tilbud, der målretter sig til de unge, hvilket også kan være med til at bryde den mere traditionelle forestilling af biblioteket. Med henblik på at fastholde børn og unge er det min vurdering af en kombination af besvarelserne i spørgsmål 11 og 16 samt ideerne omhandlende materialerne fra idekataloget, kombineret med ideerne om forskellige værksteder kan være med til at fastholde børn og unge. I forhold til at motivere til øgede bibliotek brug antager jeg at en kombination af spørgsmål 17 og 19, sammenholdt med indretningsperspektivet vil øge børn og unges biblioteksbrug. Problematikken forbundet med at definere ikke brugerne, skyldes vanskeligheder ved at præcisere hvor længe en bruger skal have været væk fra biblioteket. Ud fra de nævnte undersøgelser kan der identificeres en diversitet i hvorfor nogle brugere fravælger biblioteket f.eks. pga. manglende tid, eller at biblioteket er kedeligt og at respondenterne anvender skolebiblioteket, en måde at tilgodese denne udfordring på, kan være ved at kombinere respondenternes svar i spørgsmål 16, 17 og 17 med f.eks. ideerne om materialerne fra idekataloget. Det er sågar vigtig at påpege kun overordnede berøre har behandlet respondenternes svar og de dertilhørende knyttede ideer, dette har af plads hensyn været nødvendigt.

Evaluering af projektføreløbet og vurdering af formidlingen af produktet

Min generelle vurdering er at projektføreløbet har holdt sig indenfor rammerne af projektplanen, også alligevel ikke. Ifølge projektplanen skulle jeg i starten af december have udfærdiget en analyse af spørgeskemaerne og et eventuelt supplerende idekatalog, her må jeg erkende at, det nåede jeg ikke. Når en opnåelse af dette ikke skete, skyldes det bl.a. tekniske uheldigheder og mistede data. Ydermere var en analysen af den mængde spørgeskemaer (pt 152) noget mere tidskrævende en først antaget, dertil medførte sygdom og travlhed på den ene skole yderligere forsinkelser i forhold til produktudviklingen. Forsinkelsen medførte at jeg fik afleverede analysen og det supplerende idekatalog til projektstedet og derfor ikke har fået hverken feedback eller formidlet det. resultatet af dette har medført at eventuelle rettelser til produktet ikke er blevet opfanget. At stå med projektet på egen har været en udfordring, til dels pga. min noget lineære, jeg har en tendens til at tænke, nu gør vi sådan og sådan, også tanker jeg ikke så meget på alt det, der ligger uden om, hvilke ofte medfører stress, her har jeg erfaret at projektplanen har fungeret som et godt styringsredskab til at huske det hele og dermed undgå unødigt stress.

Litteraturliste

Bille, Trine, Torben Fridberg, Svend Storgaard og Erik Wulff (2005): *Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter i 2004 – med udviklingslinier tilbage til 1964*, AKF Forlaget, København

Bille Trine og Erik Wulff (2006): *Tal om børnekultur – en statistik om børn, kultur og fritid*, AKF og Børnekulturens Netværk, København

Bjerg, O. og Kasper, V. (2008). Sociologiske metoder: Fra teori til analyse i kvantitative og kvalitative studier. Forlaget Samfundslitteratur. 1.udgave, 2. oplag. Heri kapitel tre af Mads Meier Jæger, s. 49 – 67

Björneborn, L. (2008). Serendipitetsfaktorer og brugeradfærd på det fysiske bibliotek. *Dansk Biblioteksforskning*

Drotner, K. og Jessen, C. (2008). Baggrundsanalyse af fremtidens biblioteksbetjening af børn. I Biblioteksstyrelsen, *Fremtidens biblioteksbetjening af børn 20-40*

Exe, C. (2007). Kunsten at snuble: Om serendipitet og benspænd. *Peripeti: tidskrift for dramaturgiske studier: særnummer 2007: Serendipitet*. S. 15-33.

Biblioteksstyrelsen (2009). *Fremtiden biblioteksbetjening af børn*. Rapporten om fremtidens biblioteksbetjening af børn. I biblioteksstyrelsen, *fremtidens biblioteksbetjening af børn*, Kapitel 3. Udvalgets anbefalinger: Ti bud på fremtidens biblioteksbetjening af børn

Francis, N. C. (2013). *Biblioteksudvikling Et ikke-bruger perspektiv*. Bacheloropgave i Informationsvidenskab og kulturformidling. Lokaliseret via www.pure.iva.dk

Styrelsen for Bibliotek og Medier (2010a). *Folkebibliotekerne i videnssamfundet*. Rapport fra Udvalget om folkebibliotekerne i videnssamfundet. København: Styrelsen for Bibliotek og Medier. Anskaffes på:

http://www.bibliotekogmedier.dk/fileadmin/publikationer/rapporter_oevrige/folkebib_i_videnssamfundet/pdf/Folkebib_i_videnssamf.pdf

Gentikow, B. (2009): *Media literacy for det 21. århundre, I: Medievitenskap*, Gentikow (red.), bd 3, Fakkbokforlaget, s. 165-180.

Gripsrud, J.: *Mediekultur og mediesamfund*, Hans Reitzel, 2. rev. udg., 2010 (efter 3. norsk udg. 2007: *Mediekultur, mediesamfund*, Universitetsforlaget; 4. rev. norske udg. 2011) 360 sider - idet enkelte afsnit indgår ikke i pensum.

Hanke, P. (2010) *Kulturens skjulte styrker: Institutioner, reservater og inspiration*. Gyldendals forlag.

Hansen, J.E. og Andersen, B.H. (2009). *Et sociologisk Værktøj: Introduktion til den Kvantitative Metode* (2.udg.).

Harboe, T.(2010). Metode og projektskrivning: en introduktion. Frederiksberg. Samfundslitteratur

Informationsordbogen 2013/ikkebrugere. Lokaliseret d. 5/1 2014 på: www.informationsordbogen.dk

Jenkins, H. et al. (2006). Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century. The John D. and Catherine T. MacArthur Foundation.

<http://www.newmedialiteracies.org/files/working/NMLWhitePaper.pdf>. Heri: s. 3-4, 7-18

Jochumsen, H og Hvenegaard Rasmussen, C. (2009). *Gør biblioteket en forskel?* Danmarks Biblioteksforenings forlag. 1. Udgave, 3 oplæg.

Justesen, L. og Mik-Meyer, N. (2010) *Kvalitative Metoder I organisations og ledelsesstudier*. Hans Reitzels Forlag

Københavns kommune Kultur og fritidsforvaltning (2006). En spørgeskemaundersøgelse blandt københavnske børn og unge. Lokaliseret på:

http://www.kulturstyrelsen.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/bibliotek/indsatsomraader/boern/Bibliotekstilbud_til_boern/Litteratur_og_links/boern-bruger-biblioteker_spoergeskemaundersoegelse_1_.pdf

Kvale, S. (1997). *Interview, København*: Hans Reitzels forlag

Kulturstyrelsen (2011). Biblioteker giver børn lyst til at læse. En undersøgelse foretaget for Danmarks biblioteksforening af Analyse firmaet Epinion og Moos-Bjerre Analyse og rådgivning

Kulturstyrelsen(2011). Hvis 95 % skal have en uddannelse skal bibliotekerne styrkes. En undersøgelse foretaget for Danmarks biblioteksforening af Analyse firmaet Epinion og Moos-Bjerre Analyse og rådgivning

Launsø, L. & Olsen, F. & Rieper, O. 2011: *Forskning om og med mennesker, Forskningstyper og forskningsmetoder i samfundsforskning*, 6.udgave., Nyt nordisk forlag Arnold Busck

Preece, J. og Shneiderman, B.(2009). The Reader-to-Leader framework: motivation technology-mediated social participation. *A/S Transactions on Human –Computer Interaction*, 1(1):13-32

Kulturministeriet (2008) Reach out! **Anskaffes** på

<http://kum.dk/servicemenu/publikationer/2008/reach-out/>

Riis, O. (2011). Samfundsvidenskab i praksis – Introduktion til anvendt metode, 1.udgave første oplag. Hans Reitzels forlag

Simon, N. (2010). The Participatory Museum. Santa Cruz: Museum 2.0.

<http://www.participatorymuseum.org/read/>

Wikipedia (2014) Affinity Spaces. Lokaliseret på Wikipedia.com

Bilag 1.

Spørgeskema

Køn

Pige ____ Dreng ____

1. Alder ____
2. Kommer du på Allerød biblioteket? Ja ____ nej ____
3. Skolebiblioteket? Ja ____ nej ____
4. Hvor tit kommer du på Allerød bibliotek?

En gang om dagen ____

En gang om ugen ____

Flere gange om ugen? ____

En gang om måned ____

Sjældnere ____

Aldrig ____

5. Hvis du kommer sjældnere eller aldrig kommer på biblioteket, hvad er så grunden til det?
(beskriv gerne hvorfor)

7. Hvem kommer du på biblioteket samme med? (sæt gerne flere krydser)

- Mor eller far ____
- Søskende ____
- Venner/veninder ____

- Alene _____

8. Hvad laver du på biblioteket, mens du er der?

9. Hvad synes du er spændende at lave på biblioteket?

10. Hvad er dit yndlingssted på biblioteket og hvorfor?

11. Hvad synes du er godt ved biblioteket? (sæt gerne flere krydser)

- Mulighed for at låne eller finde nye bøger _____
- Mulighed for at gå på internettet _____
- Møde venner/veninder _____
- Det ligger tæt på hvor jeg bor eller går i skole _____

- Det har et bredt udvalg af forskellige medier f.eks. computer, bøger, tegneserier _____
- Arrangementer _____
- Personalet _____
- Mulighed for at søge hjælp _____
- Åbningstiderne _____
- Andet (beskriv gerne hvad)

12. Er der noget du ikke synes er godt ved biblioteket?

Ja ___ Nej ___

Hvis ja, hvad er ikke godt ved biblioteket?

13. Hvad synes du om de materialer f.eks. bøger, tegneserier, cd`er, dvd`er man kan låne på biblioteket?

Spændende _____

Kedelige _____

For gamle _____

14. Kommer dine venner eller veninder på biblioteket?

Ja ___ Nej ___

15. Hvis nej, hvorfor tror du de ikke kommer?

16. Hvad kunne biblioteket gøre, så du forsat ville have lyst til at komme på biblioteket? (sæt gerne flere krydser)

- Flere engelske bøger _____
- Flere spil eller computere _____
- Flere ungdomsbøger _____
- Forlænge åbningstiderne _____
- Flere nye film og mere musik _____
- Flere studiesteder _____
- Flere arrangementer _____
- Andet (beskriv gerne hvad)

17. Nævn 2 eller 3 ting, du gerne ville have på dit drømme bibliotek

18. Tænk tilbage på sidste gang du var på biblioteket, hvad var din oplevelse? var det f.eks. en god oplevelse, en dårlig, skete der noget uventet eller noget helt tredje?

19. Hvordan kunne fremtiden bibliotek se ud for dig? (sæt gerne flere krydser)

- Flere figurer f.eks. Robin _____
- Flere hyggekrege _____
- Som biblioteket er nu _____
- Adskilte rum f.eks. spille rum eller lege rum _____
- Blande de forskellige materialer f.eks. bøger og musik på samme reol _____
- Lysere farver
- Mørkere _____
- Andet (beskriv gerne hvad) _____